Nicolaus <de Lyra> [Oth.]: Biblia latina. [Enth.:] Postilla / Nicolaus de Lyra [u.a.]
Nürnberg: Anton Koberger, 1485 Seite 196

Poſtilla ſup exodū incipit. Ca. j.

SEcūdū ꝙ dicit yſido. v. libro Ethymo. Lex ē nullo ꝑuato cōmodo: ſ ꝓ cōiutilitate oim̄ cōſcripta. Ex quo patet ꝙ illud qđ imponit aliquibus ꝑſonis ſingularibus ñ hʒ ꝓprie rōnem legis: ſ illo qđ imponit cōitati et ꝓ bono cōi. ex q̄ ptʒ ꝙ datio legꝭ pſuppoit adunatōeʒ plebis: ⁊ iō poſtq̄ʒ moyſes deſcripſit i geñ. electiōeʒ fidelis ꝑplī: fidles ab infidelibus ſepando: vt patuit i ꝓceſſu illius libri: h ꝯñr deſcribit datōem legꝭ diuine: iſti ꝑplo ſb fide vni⁹ dei adunatō ⁊ qꝛ ex illo ꝑplo xp̄s erat naſciturus ſm carnē q̄ ē ſanct⁹ ſanctoꝝ vt dr̄ Dañ. ix. iō ille ꝑpls debuit ſpāli ſanctitate ꝓllere: ⁊ iō data ē ei lex diuina ad xp̄m diſpoſitiua: ſm ꝙ dicit ꝑs. cxlvij. Non fecit taliter omni natōni: ⁊ iudicia ſua non manifeſtauit eis. ⁊ ad Rom̄. iij. ca. Quid ergo amplius iudeo: aut quid vtilitas circūciſionis: Multū ꝑ oēm modū. primū quidē qꝛ credita ſunt eis eloquia dei. Data ē aūt lex duplr̄ primo i quodā generaliq̄ʒtum ad p̄cepta ordinantia ad deum ⁊ ad ꝓximū: ⁊ ſic dato ē in hoc libro. ſecundo magꝭ explicando in ſpāli: ⁊ ſic data ē in alijs duobus libris ſequentibus. In hoc ergo libro ſic ꝓcedit: ꝙ primo deſcribitur fidelis ꝑplī liberatio de ſeruitute egypti: ſecūdo legis datio in monte ſynai. xix. ca. Circa primū cōſiderandū: ꝙ qꝛ ſicut dictū ē in prima pte huius libri determinat de exitu ꝑplī de egypto: iō iſte liber nominat grece exodus: qđ ē exitus latine: ſicut ⁊ liber p̄cedens dicit geneſis grece: qđ ē generatio latine: qꝛ in principio tractat de generatōe creature: accipiendo large generatōem ꝓ creatōe ⁊ formatōe: vñ ibidē ſecūdo cap. q̄i ꝓ recapitulatōe dr̄. Iſte ſunt generatiōes celi ⁊ terre qñ create ſunt ⁊c̄. Hic liber hebraice vocat belleſmoth. i. hec noia: qꝛ quinq̄ʒ libri moyſi noiantur apud hebreos ꝑ vocabula que ſunt in pricipio libroꝝ. liber autem iſte ſic incipit.

a Hec ſunt noia filioꝝ iſrael ⁊c̄. In prima igit pte vbi agit de exitu filioꝝ iſrael de egypto. Moyſes prio continuat dicta in p̄cedenti libro dicendis in iſto: ſecūdo exequitur ꝓpoſitum: ibi. Surrexit interea. Circa p̄mū ſciendū: ꝙ geneſis. xlvj. cap. vbi agit de deſcenſu iacob in egyptū. noia eoꝝ qui cū eo deſcenderūt ibi ſūt expreſſa in pticulari: ſed hic ꝑ modū cuiuſdā recapitulatōis ꝓpter ꝯtinuatōem p̄dictā exprimunt tm̄ in pticulari noia iacob ⁊ filioꝝ eius ⁊ alioꝝ tm̄ in generali: cū dr̄. b Singuli cū domib⁹ ſuis. i. cū familijs ſuis Introierunt. c Erant igit ⁊c̄. In hebreo habetur ſeptuaginta. Qualiter aūt iſte numerus variat in pluribus ſcripture locis: ⁊ cōcordantia apparentis diſſonantie dicta ē ſup ca. xlvj. Geñ. d Ioſeph aūt ⁊c̄. iſtud dicit qꝛ q̄ʒdiu vixit bene fuit filijs iſrael in egypto ⁊ poſt mortē eius q̄ʒdiu fuit memoria d' beneficijs e⁹. e Filij iſrael creuerunt. dicunt hebrei ꝙ mulieres hebree in quolibet partu pariebant plures pueros: ⁊ aliquā do vſq̄ʒ ad quatuor: aliqñ vſq̄ʒ ad ſex: iō dicit. f Et q̄ſi germinantes ⁊c̄. ſicut ꝑ germinatōem vnius grani naſcūtur ſimul multa grana. g Ac roborati ⁊c̄. hoc dicitur hic ad continuandū reſpectu ſequentiū: qꝛ talis multiplicatō fuit occaſio affligēdi ꝑplm: vt poſtea dicit.

h Surrexit. Hic moyſes exequitur ꝓpoſitū de ꝑplī liberatiōe: ⁊ primo deſcribit afflictio iſrl' ſecundo ꝓuiſio ducis liberantis cap. ij. tercio afflictō regis ca. v. ⁊ quarto eductio plebis ca. xij. circa mediū ca. Vocatiſq̄ʒ moyſes ⁊ aaron. Adhuc ꝑmittit afflictōis cā ſecūdo afflictō ipa ibi: p̄poſuit itaq̄ʒ. cauſa aūt vna afflictōis ꝑplī iſrael fuit mutatio regni: qđ fuit tranſlatum ad aliā domū vt dicit ioſephus. ⁊ h' notatur cū dicit. Surrexit interea rex nouus ſup egyptum. ⁊ in talibus mutationibus frequenter contingit: ꝙ illi qui prius erant dilecti in regno fiunt odioſi. i Qui ignorabāt opa ioſeph ꝓpter dictam mutatōem. vel temporis longitudineʒ. Cā alia afflictionis ꝑplī fuit inuidia egyptiorum contra filios iſrael eo ꝙ egyptij luxurioſi erant ⁊ inordinate viuentes: ⁊ ex hoc fiebāt debiliores in corporibus ⁊ minus apti ad ꝓductioneʒ prolis: ⁊ pauperiores in tempalibus: filij autem iſrael contrario modo viuentes: erant fortiores i corporibus: ⁊ plus in prole multiplicabantur ⁊ in diuitijs: quod notatur cum dicitur. k Ecce populus filiorum iſrael multus eſt. ſ. in numero. l Et fortior nobis eſt. in robore ⁊ diuitijs. Iſte eſt modus inuidi: ꝙ bonū aliorum ſibi maius videatur q̄ʒ ſit: licet enim filij iſrael fortiores ⁊ ditiores eſſent vulgaribus egyptijs facta comparatione numeri ad numerum: tamen rex: nobiles ⁊ potentes fortiores erant in diuitijs ⁊ potentia: ⁊ vulgares homines multo plures q̄ʒ filij iſrael. m Venite ſapienter ⁊c̄. iſte eſt modus ſuperbi: ꝙ aſtutiam ſerpentinam ſuam putet ſapientiam: cum tamen ſapientia nō poſſit eſſe niſi reſpectu finis boni: ⁊ ꝑ medium cōueniens. n Ne forte multiplicetur. ad hoc enim intendebant eos affligere laboribus vt minus poſſent vacare amplexibus ⁊ generationi. o Expugnatiſq̄ʒ nobis ⁊c̄. in dampnū nr̄m: qꝛ filij iſrael magnum cenſum reddebant regi annuatim: et faciebant multa opera egyptijs: erant enim ſubtiliores eis in artificialibus. p Prepoſuit. Hic deſcribitur ipa afflictio populi: ⁊ primo in occulto: ſecundo in aperto: ibi Precepit autem. Circa primū dicit.

p Prepoſuit eis magiſtros operum. ⁊ iſti erant egyptij odientes eos. q Vt affligerent eos oneribus. i. corporalibus laboribus: que licet eſſent ad vtilitatem regis: tamen principaliter intendebant debilitatem filiorum iſrael. vt minus poſſent generare ⁊ ꝓlem debilioreʒ facerent. r Edificaueruntq̄ʒ vrbes ⁊c̄. In hebreo habet: Theſaurorum. qꝛ facte ſunt ita fortes: ac ſi deberent ibi reponi theſauri: ⁊ ibi poſuit rex egypti milites: ne aliquis filioꝝ iſrael poſſet egredi regnum abſq̄ʒ regis licentia. nec aliq̄s exterioꝝ ingredi. erant. n. hmoi fortalicia in extremitatib⁹ regni. s Quantoq̄ʒ opprimebant. qꝛ non eſt conſiliuʒ

Incipit liber hellesmoth quē nos exodi dicimus.

Caplm̄. j.

[a] Hec ſūt nomia filioruʒ iſrl': q̄ ingreſſi ſūt i egyptuʒ cū iacob. [b] Singuli cū domib⁹ ſuis introierūt Rubē: ſymeō: leui: iudas: iſachar: zabulō: ⁊ bēiamin dan: ⁊ neptali: gad: ⁊ aſer. [c] Erāt igr̄ oēs aīe eoꝝ qui egreſſi ſūt de femore iacob. lxxv. [d] Ioſeph aūt i egypto erat. Quo mortuo ⁊ vniuerſ' frīb⁹ e⁹ oīq̄ʒ cognatōe ſua [e] filij iſrl' creuerūt [f] ⁊ q̄ſi germinātes mltiplicati ſūt [g] ac roborati nimis īpleuerūt t'rā. [h] Surrexit interea rex nou⁹ ſr̄ egyptū: [i] q̄ igrabat ioſeph. Et ait ad populū ſuū. [k] Ecce ppl's filiorū iſrl' mlt⁹: [l] ⁊ fortior nob ē [m] Venite ſapiēt' opp̄mam⁹ eū: [n] ne forte mltiplicet: ⁊ ſi ingruerit ꝯ nos bellū: addat inimic' nr̄is: [o] expugnatiſq̄ʒ nob: egrediat d' t'ra. [p] Prepoſuit itaq̄ʒ eis magiſtros opeꝝ [q] vt affligerent eos onerib⁹. [r] Edificauer't q̄ʒ vrbes tabnaculoꝝ pha-

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-254/0195
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG